

# مجله دانش

سری ۱۳۳۰

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم      دینی ، علمی ، ادبی ، سیاسی هفته لقمه مجموعه اسلامیة در      اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

صاحب و مدیر مسئول : ح . اشرف ادیب

عدد ۳۴ - ۲۱۶      ۱۴ ذی القعدة ۱۳۳۰      پنجشنبه      ۱۱ آشرین اول ۱۳۲۸      جلد ۲ - ۹



## مکاتیب

هندستانه اخبار مخصوصه :

هند بولنده

۱۳

خطه عراقیه امور زراعیه سی نصل احیا و اصلاح اولور ؟

۱

اجداد منک قایله یوغورلش خاک پاک وطنمزی دایما پارچه لمغه چالیشان دشمنلردن محافظه ایتمک ایچون دکنده کوتلی بردونمایه ، قرده بیوک براردویه محتاجز. اردولرمزده کی برقاچ یوز بیک عسکری کوزلجه بسله مک ، کیدیرمک ، اللرینه اک یکی طوپلر ، تفنگلر ویرمک ، اک یکی ایجاد اولمش زرهیلر صاتون آلتق ایچون دولت و ملت منک ملیونلرجه لیرایه احتیاجی واردر . کنکلاک اهلیمزی راحت یشاتمق ، قولایلقه چوق پاره قزاندرمق ایچون ناحیه لره ، کویلره وارنجهیه قدر یایلمسی لازمکلان شوسه ودمیریوللری ده یوزبیکلرجه ، ملیونلرجه لیرالر ایستر .

عجبادولتمز بوملیونلرجه لیرالر نه صورتله ونزده دن تدارک ایدم جکدر ؟ دولتمز یا وارداتندن فضله اولان مصارفاتی قباتمق ایچون کمرکلرینک ویرکیلرینک هر سنه لک حاصلاتی رهن ویره رک واجنیلرله یوز صوی دوکوب بویون اکدرک آغیر فائضلرله اودونج پاره آلیر ، یاخود اهلینک ویرکیلرینه ضم ایدرک اولنری آغیر بریوک آلتنده براقیر ، یاخود تجارت و صنایعی ، زراعتی ایلرلته رک آنلردن فضله واردات چیقارمغه ، بوسورتله آجینی قایتمغه چالشیلر .

شمیدی به قدر دولتمزک مصارفی وارداتندن دایما چوق اولدینی ایچون دولتمز مصرفنک فضله سنی اوروپالیلردن آلدینی پاره لره اوده مش وسنه لردنبری ملیونلرجه بورج آلتنه کیرمشدر .

کچن سنه دولتمزک بتون وارداتی یکریمی سکزمیلیون عثمانلی لیرامی طوتدینی حالدیه مصارفی اوتوز آلتی ملیون لیرایه واردیغندن بو آجینی قباتمق ایچون آنلاردن اون ملیون لیرا اودونج آلمهیه مجبور اولمشدر . بر دولتمک بورجمنک چوغلاسی اعتبارینک کیت کیده آلامسنه سبب اوله جغندن بالاخره قارشیلق کوستره جک واردات بوله میه جغمز ایچون دایما بورج ایله کچینه میه جکز کی الله اسیر کسسون بورجلریمزی ده ویره میه جک برحاله کلدیکمز وقت خزینه مزده اجنیلرک بویوندروغی آلتنه کیرر .

دولتمز اودونج پاره آلمغه موفق اوله مینجه یا مصرفی صوک درجه کسممکه ، یاخود چفتجیلرک ، اصنافک صرتلرینه آغیر آغیر ویرکیلر یوکلمکه مجبور اولور .

دولت مصرفی ایندیررسه دشمنلره قارشو حاضر بولندیرمسی ایجاب ایدن ابکی اوچیوز بیک کشیک عسکری بسله میه من ؛ بکک کیلر ، طیاره لر تدارک ایدم من ؛ شوسه لر ، دمیریوللری یایدیرمماز ؛ مملکتلری اعمار ایلیم من ؛ مأمورلرینه منتظماً آیلق ویره من ... ایشک فنالی استبداد دورنده اولدینی کی ینه فقرانک باشنه کلیر . دولت مصرفی قیصا لیموبده ویرکیلری آرتیره جق اولورسه ذاتاً کلیرلری آز اولان ویک آز نفقه ایله کچنمکه مجبور بولسان رنجیرلر ، اصنافلر بو آغیر یوکک آلتدن قالمه میوب بسبتون ازیله جکلردر .

شو حالده کرک اجنیلردن اودونج پاره آلمغه ، کرک ویرکیلری آرتیرمقله الله ایدیلجه جک واردات اهلینک ضررینه اوله جق ومانی سفالته طوغری سوروکایه جکدر . شیمدی یالکیز دولتمک زراعت ، تجارت و صنایعک ایلرله سندن واهالینک زنکین اولمسندن قازانه جنی پاره قالیر . خزینه یه واردات کتیره جک صنایعک ازیاده بیوک فابریقه لردر . مملکت مزده دستکاهله ایشلین صنعتلر ذاتاً اصنافک قارنی زور طویور . دینی ایچون دولته بیوک واردات براقه ماز . هیمیزک اعلا کوریورزک بیه جکمز ، کیه جکمز ایشانک چوغی ، حتی باشمزده کی فسدن ایاغمزده کی قوندرمیه ، ایکنه دن ایپلکه قدر هپسی یاپلش اوله رق اوروپادن کلیرور . اوروپالیلر بزدن باموغی ، یوک ، کتی ، کنویری غروش مقابل اوله رق قطارلره ، ایپکی اوقه لرله آلدقلری حالدیه بونلری البسه وسائرله حاله کتیره رک مجیدیه ولیرا مقابلنده بزم درهملرله صاتیورلر . بزم بونلرک هیچ بریسنی یایمق ایچون فابریقه مز اولدینی کی یایلمسه ده دولتمک آرتدیرمغه موفق اوله مدینی کمرک رسمی بوراده ده قالدجه بزم فابریقه لرک اوروپالیلرله رقابت ایتمک ، اولردن اوجوز مال صاتمق احتمالی یوقدر . بوندن اکلاشیلیورک دولتمز شمیدیکی حالده صنایعدن بیوک برواردات بکلیه من . تجارت ککنجه : احتیاجز نسبتنده یوللریمز ، شمندوفرلرمن ، فابریقه لرمن ، لیانلرمن اولدینی ایچون تجارت بزمه اوروپایه نسبتله بک کزیده قالدینی کی حال حاضرده موجود اولانی ده همان هان مع التأسف اجنیلرک اللهدر .

شو سوزلردن آکلاشلمشدرک اوروپالیلر تجارت و صنایعده بزدن فرسخ فرسخ ایلریده اولدقلری ایچون انلره بو خصوصده از زمانده یتشمک قابل دکلدیر . آره مزده کی فرق او قدر بیوکدرک بکون بیلله اولنلر بخار قوتی براقوب الکتریک سرعته ایلرلدکلری حالده بز حالا دوه آدمیه کیدیورز . بناء علیه بر طرفدن مملکت منک قابایتی درجه سنده تجارت و صنایعکده ترقیسنه چالشمقله برابر بودنیاده عثمانلی اوله رق یشامق ، یعنی دشمنلره واجنیلرله اسیر اولمامق ایچون هر حالده باشلیجه زراعتک ترقیسنه بتون موجودیتله چالشمقلمز اقتضا ایلر .

فقط ، اوت بیوک برتأسفله دینیه بیلیرک : ایام عمراننده رسوم بیت المال عشر ونصف عشر نسبتنده استیفا ایدلیدیکی بر زمانده الی بش ملیون لیرا ویرن بو خطه عراقیه بکون نصف ، ثلث ، ربع ، خمس نسبتنده



باغچای مکتبلی ، آغیر ده بولری ، حیوانات بقریه خارالری ،  
والحاصل شعبات زراعتك عمومته عائد ترقیاتی نظر اعتباره آلتهرق  
حتى اوروپایه برچوق طلبه لر کوندرلشدن . بوخطه جسیمه یه ایسه  
نه یاپلدی ؟ ینه هیچ ! السانك عن الیقین بوخالی کوروبده متأثر  
اولماسی ، فریاد ایتهمسی ممکن اولمایور .

ایشته دولت عثمانیه نك بر بودجه سی قدر واردات ویرمه که مستعد  
اولان بو قطعه خارق العاده زراعت نقطه نظرندن بویله بر یوقلق ،  
بر پریشانلق ایچنده یوارلتوب کیدرکن بزاجنیلره بیون اکرک ،  
یوزصوبی دوکدرک المزی اوزادوب حیثیت ملیه مزى رخنه دار ، منافع  
اقتصادیه مزى انحصار الته ویره رک پاره استقراض ایدوب واردات  
ویرمین ، منافع مادیه تأمین ایتمین یرله صرف ایدیورز . واصل  
حیات ملیه مزى پارلاته جق ، ثروت عمومیه مزى تزید ، خزینه مزى  
زنکین ایدم جک و بزى اجنیلرک ربه اسارتندن قورتاره جق بویله  
بر قطعه جسیمه نك ترقیات زراعیه سنی شمده یه قدر هیچ نظر اهمیت  
المامشز . بوکانه قدر تأسف ایدلسه سزادر .

مخبر مخصوصکن

بغداد :

س. م. توفیق

## شیرین

بالقائل محاربه سی

۴ تشرین اول ، بیخشب :

بوکونده اوکله قدر حرب اعلان ایدلدی . هرکس انتظار ایدیور .  
غزته لر ( پو آقاره ) نك برقونفرانس تشبثی خبر ویریورلر . بوخبراهانی  
ینه عراقلاندیریور . عجبا دول معظمه مسئله بوراده یه کلدکن صوکره بزى  
حربدن آلیقویاجقلری ؟ دولت علیه بوقونفرانس مسئله سنی فصل تلقی  
ایده جک ، دیه ینه عراقلر آرتیور . افق سیاست سحابه دار اولیور . دیگر  
طرفدن ایتالیا ایله صلح امضا ایدلکنی عثمانی آژانسی خبر ویریور .  
بوخبره نظراً حاکمیت عثمانیه طرابلسده باقی قالمق شرطیه بر مختاریت اداره  
اعلان اولنه جق ، ذات شاهانه طرفندن برنائب السلطان تعیین ایدیلجه .  
فقط بالقائل محاربه سنی برغایه ملی تلقی ایدن ، حکومت عثمانیه ایچون حیات  
مات مسئله سی عدایدن افکار عمومیه ، دیگر برزمانده اولسه یدی هیجانلرله  
تلقی ایدم جکی بوصلح خیرینی کمال سکونت واعتدال دمله قارشیلایور . هله  
بوصلحک بویله غائله برزمانده وقوع بولمستک موجب ممنویت بیله اولدینی  
حس اولونیور . برطرفدن صلح ، فقط دیگر طرفدن حرب اولمق شرطیه .  
حکومت سنیه بوکون بلغار و صرب سفیرلرینک پاپورطلرینی کندیلرینه تودیع  
ایدیور ، برآن اول حدود خارجه چیقمالرینی طلب ایدیور ، بوسورته  
بلغارستان و صربستانه قارشو حرب اعلان اولونیور . فقط - نه دنسه -  
یونانستان سفیرینک پاپورطی ویرله یور . یونان سفیری غریباریس باب عالی یه  
کلیور ، خارجه ناظرله ملاقات ایدیور . بوخصوصده برچوق دیدی قودیلر  
چیقیور ، درلو درلو تأویلاتلر اولیور . نه دن یونانه اعلان حرب اولونامش ؟  
دیه عراق اولونیور .

آقشام حربیه نظارتندن بلغار و صرب حدودنده اولان اردو قوماندانلرینه

استیفا ایدیله کلمکده اولدینی حالده نصف ملیون لیرا بیله واردات  
ویرمدیکی نظر اعتباره آلنورسه فصل بر اهالک زبونی اولدینی آکلاشیلور .  
عراق جناب حق کره ارضه یراندینی اراضی زراعیه نك بر  
تمایلدر . عراق دنیاده آقان ال مبدول صولره ، خارق العاده قوه انباتیه یه  
مخترعات جدیددن اولان هر درلو ماکنه لک تطبیق وتشبثیه دنیاده  
اک مساعد مستوی بر سطحه ، خفیف میلی وتشکلات طبیعی نك زراعت  
اک الویرشلی بر صورتده اراضیلی بر ترابه وطبقاته مالکدر . هله اقلیم نقطه  
نظرندن بلاد بارده و حاره نك یتشدیردیکی ویتشدیرمه مدیکی برچوق اشجار  
ونباتات مفیده وصناعیه نك نشوونماسنه مساعد بر منطقه ده بولنسی  
هر درلو ترقیاته سبب اولان مواد ابتدائیه نك بر محزنی اولدیفنه شبهه  
کتوریله مز .

ایشته بو قدر خزائن طبیعیه مالک و یوز قرق بر ملیون درت  
یوز بیک کسور دونمندن یالکیز درتیوز بیک کسور دونم ، اوده غایت  
عادی بر صورتده زراعت ایدیلوب متباقی قالان یوز قرق بر ملیون  
دونم طور اقل بر صبان دکمه مش ، اکیلیمه مش بولندینی حالده بر  
چوق احتیاجات ضروریه مزى اجنیلرک تدارک ایتمکله کمز و بونلرله  
کچمکله کمز بزم ایچون یازیق ، کناه دکلیدر ؟ بو حال بزى آغلتمازسه  
یوز مزى قزارتمزی ؟ !

زراعتك ممالك اجنیه ده علمله ، فله بیوک بیوک ماکنه لرله  
یاپیلدینی حالده مملکتتمزده معلوماتسز لقدن ، عرفانسز لقدن « نوح  
زمانندن قالما » آلتلرله یاپیلیمسندن ایلری کلیور . آوروپاده  
چیفتجیلر معمور کویلرده ، کوزل کوشکلرده اوطوردقلری ،  
بول ونفیس یمکار یدکاری ، والحاصل پک زنکین بیک راحت کچند  
کاری حالده آجینه رق دینه بیلیرکه : کویولر مز عادی کلبه لرده چبریل  
چیپلاق بر حالده بتون سنه یوقسز لقله یشارلر ! نیچون بزم چیفتجیلرده  
الریله ، صرتلریله ضعیف وجانسز ( کرد ) - زراعت - حیوانلریله  
کوردکاری خدمتلری جانسز ماکنه لرله کوردیره رک بر چوق زحمت  
ومشقتدن قورتولمسینلر ؟ نیچون کوزل کینوب ایی بیه رک راحتجه  
یشامسونلر ؟ ایشته هپ بونلر برر برر دولتک ، ملتک انظارینه وضع  
وعرض ایدیلجه جک مواد مهمه حیاتیه دندر .

دکل مملکت عثمانیه نك ؛ دنیانک اک مهم وممتاز برقطعه زراعیه .  
سی اولوب عراق وجزیره العرب داخل اولدینی حالده موصل  
حدودندن تابصره نك منتهای حدودینه قدر اوفق دولتلردن بر قاج  
حکومت قطعه سنیه معادل اولان بوقطعه داخلنده ترقیات زراعیه نامه  
شمده یه قدر نه یاپلدی ؟ هیچ ! حالبوکه اقلیم واستعداد طبیعی نقطه  
نظرندن بو قطعه نك پک مادوننده وزراعته قابل اراضینک مجموعی بو  
قطعه نك اراضیسینه معادل کله میان اناطولی وروم ایلینک همان عموم  
ولایاتنده ، حتی لوا وقضالرنده بر چوق زراعت مکتبلی ، نمونه  
چیفتلک وتارالاری ، ایپک بوجکی دارالتحصیللری ، سوتخانه لر ،  
هر نوع الات و ادوات زراعیه دپولری ، زراعت بانقلری ،